

Підлипняк Ірина Юріївна

МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ ДОШКІЛЬНИКА: ВИМОГИ БАЗОВОГО КОМПОНЕНТА

Інтеграція України у європейський освітній простір зумовлює розбудову вітчизняної системи освіти на засадах компетентнісного підходу. Реформування дошкільної освіти в Україні є частиною процесів оновлення освіти в цілому. Одним із шляхів оновлення змісту дошкільної освіти й узгодження його з наступними ланками освіти є орієнтація чинних програм на набуття компетентності дитиною дошкільного віку.

Педагогічна теорія та практика акцентують увагу на тому, що формування в дітей компетентності у різних життєвих сферах можливе уже в дошкільному віці. Це закріплено в програмно-методичних документах про дошкільну освіту в Україні.

Так, поняття «компетенція» визначено у державному документі, який стосується дошкільної освіти. Зокрема, у Базовому компоненті дошкільної освіти зазначено: «Базовий компонент дошкільної освіти нової редакції передбачає засвоєння її змісту як завершеного етапу, розрахованого на весь період дошкільного дитинства, сформованість мінімально достатнього та необхідного рівня освітніх компетенцій дитини перших 6 (7) років життя»[1].

Дефініція "компетенція" сьогодні широко використовується там, де йдеться про розвиток, навчання та виховання. На думку науковців (В. Кальней, С. Шишов та ін.), компетенція – це загальна здібність, що ґрунтується на знаннях, досвіді, цінностях, схильностях, які надбані завдяки навчанню. Оволодіння *компетенціями*, в залежності від їх змісту, веде до *компетентності* суб'єкта в тій чи іншій сфері діяльності.

Зміст Базового компонента дошкільної освіти побудовано відповідно до вікових можливостей дітей на основі компетентнісного підходу, тобто спрямованості навчально-виховного процесу на досягнення соціально закріпленого результату (заданої норми, вимог до розвиненості, навченості та вихованості дитини), що зумовлює необхідність чіткого визначення

засвоєння дитиною змісту освітніх ліній (знає, обізнана, розуміє, вміє, усвідомлює, здатна, дотримується, застосовує, виявляє ставлення, оцінює), орієнтує освітян на *цілісний і загальний розвиток дитини*, підкреслює важливість закладання в дошкільному віці фундаменту для набуття у подальшому спеціальних знань та вмінь. Увага педагога має спрямовуватися на головні лінії розвитку дошкільника та сприяння розвитку *індивідуальності дитини*. Кожна освітня лінія Базового компонента дошкільної освіти завершується узагальненим визначенням результату освітньої роботи — сформованістю певного виду компетенцій [1].

Компетенція дитини дошкільного віку – це її особистісне надбання. Найбільш успішне формування компетенцій може відбуватися тільки в особистісно-орієнтованому освітньому процесі. Формування компетенцій відбувається засобами змісту дошкільної освіти.

В аспекті започаткованого дослідження важливим є звернення до проблеми реалізації компетентісного підходу у формуванні елементарних математичних уявлень дітей в дошкільних навчальних закладах, якій присвячена дисертаційна робота Л. Зайцевої [2].

Згідно з позицією Л. Зайцевої оволодіння дошкільниками математичними знаннями й становить їх математичну компетентність, і її слід характеризувати «як елементарну, але водночас розглядати як складну, комплексну характеристику математичного розвитку дитини, що включає формування елементарних математичних знань та вмінь застосовувати їх у різних життєвих ситуаціях, розвиток пізнавального інтересу, загально навчальних умінь» [2].

Відтак, узагальненим результатом навчання і виховання за освітньою лінією «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» є математична компетенція, яка передбачає: виявлення інтересу до математичних понять, усвідомлення і запам'ятовування їх; розуміння відношення між числами і цифрами, склад числа з одиниць і двох менших (у межах 10); обізнаність зі

структурою арифметичної задачі; вміння розв'язувати задачі та приклади на додавання і віднімання в межах 10 [1].

Освітня компетенція припускає засвоєння дитиною не відокремлених один від одного знань і вмінь, а оволодіння комплексною процедурою, у якій для кожного виділеного напрямку наявна відповідна сукупність освітніх компонентів, що мають особистісно-діяльнісний характер.

Отже, використання різноманітних форм організації навчання дошкільників забезпечує ефективне засвоєння знань, умінь і навичок, розвиток пізнавальних можливостей дитини. Як би старанно не був розроблений і заданий для засвоєння навчальний матеріал, сам по собі він ще не може забезпечувати ефективність засвоєння. Для цього необхідний ретельний відбір засобів, тобто методів і прийомів навчальної роботи, які дозволяють оволодіти заданим змістом знань. Але без спеціально організованої навчальної діяльності не може бути ефективного засвоєння знань. З метою поліпшення якості освітнього процесу та уточнення, розширення, поглиблення змісту дошкільної освіти – необхідна модернізація системи підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / А. М. Богущ, Г. В. Беленька, О. Л. Богініч та ін. — К.: Видавництво, 2012. — 26 с.
2. Зайцева Л. І. Формування елементарної математичної компетентності в дітей старшого дошкільного віку: дис. канд. пед. наук. / Л. І. Зайцева — К., 2005. — 215 с.